

Homilie v kostele Svaté rodiny v Barceloně

neděle, 7. 11. 2010, 10.00 (SEČ)

Milovaní bratři a sestry,

„Tento den je zasvěcen našemu Pánu. Nebudte zarmoucení, neboť radost z Hospodina je vaše síla“ (Neh 8,9-11). Těmito slovy dnešního prvního čtení chci pozdravit vás všechny, kteří se účastníte této bohoslužby. Srdečně zdravím Vaše Veličenstva, královský pár Španělska, který si upřímně přál připojit se k nám. S vděčností se obracím na pana kardinála Lluíse Martineze Sistacha, arcibiskupa Barcelony, za jeho slova na uvítanou a pozvání při příležitosti posvěcení tohoto kostela Svaté Rodiny, který je podivuhodnou syntézou techniky, umění a víry. Zdravím také kardinála Richarda Maria Charles Gordó, emeritního arcibiskupa Barcelony, další kardinály a bratry v biskupské službě, zejména světícího biskupa tohoto výjimečného kostela, rovněž tak velký počet kněží, jáhnů, seminaristů, řeholníků a věřících, kteří se účastní této slavnostní bohoslužby. Zároveň velmi rád zdravím státní, regionální a místní představitele, a také členy ostatních křesťanských společenství, kteří s námi sdílejí radost a vděčnou chválu Boha.

Tento den je významným předělem v dlouhých dějinách úsilí, práce a velkorysosti, trvajících více než sto let. V této chvíli bych rád připomněl každého, kdo se podílel na tom, že nás dnes všechny zaplavuje radost: od těch, kdo toto dílo navrhli, až po ty, kdo ho uskutečnili; od architektů a zedníků až po ty, kteří různým způsobem nabídli svůj nepostradatelný vklad, aby umožnili postupné vybudování této stavby. Vzpomínáme především na toho, který byl duší a tvůrcem tohoto projektu: Antoni Gaudiho, geniálního architekta a důsledného křesťana, jehož pochodeň víry hořela až do konce jeho života, prožívaného důstojně v úplné prostotě. Tato událost je v jistém smyslu také vyvrcholením a vyústěním dějin Katalánska, které zejména od konce 19. století dalo mnoho světců, zakladatelů, mučedníků a křesťanských básníků. Dějiny svatosti, uměleckých a básnických děl zrozených z víry, které dnes shromažďujeme a předkládáme v této eucharistii jako oběť Bohu.

Radost z toho, že mohu předsedat této bohoslužbě, ještě vzrostla, když jsem se dověděl, že tato sakrální stavba je již od svého počátku úzce spojena s postavou svatého Josefa. Zejména mne dojala jistota, s níž Gaudí uprostřed nesčetných těžkostí, jimž musel čelit, s naprostou důvěrou v božskou Prozřetelnost řekl: „Svatý Josef tento chrám dokončí“. Je proto nyní symbolické, že ho posvětil papež, jehož křestní jméno je Josef.

Co znamená posvěcení tohoto kostela? V srdci světa, před zraky Boha i lidí jsme v pokorném a radostném úkonu víry pozvedli nezměrné množství hmoty, která je plodem přírody i obrovského úsilí lidského intelektu, tvůrce tohoto uměleckého díla. Je to viditelné znamení neviditelného Boha, k jehož slávě se tyčí tyto věže jako ukazatele směřující k absolutnu světla a toho, který je současně Světlem, Výsostí a Krásou.

V tomto prostoru chtěl Gaudí spojit inspiraci, kterou čerpal ze tří velkých knih, jimiž se jako člověk, věřící i architekt sytil: knihy přírody, knihy Písma svatého a knihy liturgie. Spojil tak realitu světa a dějiny spásy, jak nám je podává Bible a zpřítomňuje liturgie. Dvnitř sakrální stavby vnesl kameny, stromy i lidský život, aby se celé stvoření sbíhalo ve chvále Boží, ale zároveň umístil ven oltární podstavce, aby před lidmi postavil tajemství Boha zjevené narozením, umučením, smrtí a vzkříšením Ježíše Krista. Geniálně tak spolupracoval na utváření lidského vědomí ukotveného ve světě, otevřeného Bohu, osvětleného a posvěceného Kristem. A uskutečnil to, co je dnes jedním z nejdůležitějších úkolů: překonal rozkol mezi lidským a křesťanským vědomím, mezi existencí v tomto časném světě a otevřeností k životu věčnému, mezi krásou věcí a Bohem jako Krásou. Antoni Gaudí to všechno neuskutečňoval slovy, ale kamenem, čarami, plochami a vrcholy. Krása je skutečně velikou potřebou člověka; je kořenem, z něhož vyrůstá kmen našeho pokoje a plody naší naděje. Krása také zjevuje Boha, protože krásné dílo je tak jako On ryzí nezištnost, zve ke svobodě a vytrhává ze sobectví.

Zasvětili jsme tento sakrální prostor Bohu, který se nám v Kristu zjevil a daroval, aby byl navždy Bohem s lidmi. Zjevené Slovo, Kristovo lidství a jeho církev jsou tři nejvyšší výrazy toho, jak se ukázal a daroval lidem. „Každý však ať se dívá, jak na tom dále staví. Neboť nikdo nemůže položit jiný základ nežli ten, který je už položen – a tím je Ježíš Kristus“ (1 Kor 3,10-11), říká svatý Pavel ve druhém čtení. Pán Ježíš je kamenem, který nese tíhu světa, který uchovává soudržnost církve a v konečné jednotě spojuje všechny výtoky lidstva. V něm máme Slovo a Boží přítomnost a z něj církev čerpá svůj život, učení a poslání. Církev není pevná sama od sebe; je povolána být znamením a nástrojem Krista v naprosté odevzdanosti jeho autoritě a v úplné službě jeho poslání. Jediný Kristus zakládá jedinou církev; On je skálou, na níž spočívá naše víra. Založení na této víře se snažíme společně ukazovat světu tvář Boha, který je láska a jedině on může odpovědět na lidskou touhu po plnosti. Obrovský úkol je ukázat všem, že Bůh je Bohem pokoje a nikoli násilí, svobody a nikoli donucení, svornosti a nikoli sváru. Proto si myslím, že posvěcení tohoto kostela Svaté rodiny je velmi významnou událostí v době, kdy si člověk hodlá vybudovat svůj život za zády Boha, jakoby mu už neměl co říci. Gaudí nám svým dílem ukazuje, že Bůh je pravou mírou člověka, že tajemství pravé originality spočívá – jak říkal – v návratu k počátku, kterým je Bůh. On sám, který takto otevíral svého ducha Bohu, dokázal v tomto městě vytvořit prostor krásy, víry a naděje, která člověka vede k setkání s tím, který je pravda a krása. Své pocity architekt vyjádřil takto: „Jedině kostel může představovat vnímání lidu, neboť náboženství je v člověku to nevznešenější.“ Toto potvrzení Boha s sebou nese nejvyšší potvrzení a ochranu důstojnosti každého člověka i všech lidí: „Nevíte, že jste Božím chrámem... Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy!“ (1 Kor 3,16-17). Zde se spojuje pravda a důstojnost Boha s pravdou a důstojností člověka. Posvěcením oltáře tohoto kostela s vědomím toho, že Kristus je jeho základem, představujeme světu Boha, který je přítelem lidí, a vybízíme lidi, aby byli přáteli Boha. Zacheův příběh, o kterém hovoří dnešní evangelium (srov. Lk 19,1-10), učí, že pokud člověk nechá Boha vstoupit do svého života a světa, pokud Kristu dovolí, aby žil v jeho srdci, nebude toho litovat, ale dokonce zakusí radost, že sdílí tentýž život a je příjemcem téže nekonečné lásky.

Podnět k postavení tohoto kostela přišel ze Sdružení přátel svatého Josefa, kteří jej chtěli zasvětit Svaté rodině z Nazareta. Domov tvořený Ježíšem, Marií a Josefem je od nepaměti považován za školu lásky, modlitby a práce. Stoupenci kostela chtěli světu ukázat lásku, práci a službu prožívané před Bohem tak, jak je žila Svatá rodina z Nazareta. Životní podmínky se hluboce změnily a s nimi došlo k obrovskému technickému, sociálnímu a kulturnímu pokroku. Tento pokrok nás nemůže uspokojit. Spolu s ním se musí neustále rozvíjet morální pokrok, jako je pozornost vůči rodině, její ochrana a pomoc, protože velkorysá a nerozlučná láska muže a ženy je opravdovým rámcem a základem lidského života při jeho zrodu, narození, růstu a přirozeném skonu. Pouze tam, kde existují láska a věrnost, rodí se a trvá pravá svoboda. Proto církev volá po odpovídajících ekonomických a sociálních opatřeních, aby žena mohla najít své plné uplatnění doma i v práci, aby muž a žena, kteří vstoupí do manželství a vytvoří rodinu, měli rozhodnou podporu ze strany státu, aby se život dětí chránil od okamžiku jejich početí jako posvátný a nedotknutelný, aby byla v úctě porodnost, aby byla doceněna a podporována na právní, sociální a legislativní rovině. Církev se proto staví proti jakékoli formě popírání lidského života a podporuje to, co odpovídá přirozenému řádu v oblasti instituce rodiny.

V okouzleném rozjímání tohoto překrásného sakrálního prostoru s jeho dlouhou historií víry, prosím Boha, aby bylo v Katalánsku více nových a věrohodných svědků svatosti, kteří budou světu nabízet velkou službu, kterou církev může a má lidstvu prokazovat: být ikonou božské krásy, planoucím ohněm lásky, prostředníkem, aby svět uvěřil v toho, kterého Bůh poslal (srov. Jan 6,29).

Drazí bratři a sestry, při posvěcení tohoto kostela zároveň prosím Pána našich životů, aby z oltáře, který bude nyní pomazán posvátným olejem a na kterém bude vykonána oběť Kristovy lásky, vytryskla trvalá řeka milosti a lásky pro město Barcelonu a jeho obyvatele, a pro celý svět. Kéž tato živá voda naplní vírou a apoštolskou životaschopností tuto církev arcidiecéze, její pastýře a věřící.

Rád bych nakonec svěřil laskavé ochraně Matky Boží, Panny Marie, „Růži máje“, „Matce milosrdenství“, všechny vás zde přítomné i ty, kteří slovy a skutky umožnili vznik tohoto architektonického zázraku. Kéž předkládá svému božskému Synovi také radosti a utrpení těch, kteří na toto posvátné místo přijdou v budoucnu, aby – podle slov liturgie posvěcení chrámů – mohli chudí nalézt milosrdenství, utiskovaní pravou svobodu a všichni lidé mohli obléci důstojnost Božích dětí. Amen.

přeložil P. Milan Glaser, SJ